

3.º ESO · CFG · UNIDADE 4

Ingresos, nómina e impostos

Ingresos, nómina, bruto e neto, impostos e Estado do benestar

4

PARA COMEZAR

Nesta unidade aprenderás a...

- Distinguir as fontes de ingresos, o traballo remunerado doutros ingresos persoais e as limitacións laborais dos menores.
- Ler unha nómina e recoñecer devengos, deducións e líquido a percibir.
- Calcular o neto a partir do bruto e explicar por que non coinciden.
- Explicar que son os impostos directos e indirectos e cales pagas xa.
- Calcular o IVE que hai dentro dunha compra.
- Relacionar cotizar e pagar impostos coa sanidade, a educación e as pensións.

SITUACIÓN DE PARTIDA · CASO FICTICIO

Unha situación de partida

É decembro en 3.º B do IES Ribera Norte. Vera, unha camareira de 19 anos, cobrou a súa primeira nómina no Bar Benítez e a cifra non é a que lle dixeron. Hugo, que non traballa no bar, revisa a folla de Vera co permiso dela. Inés Varela escribiu unha pregunta na lousa: canto cobras de verdade cando che din «mil cincocentos ao mes»?

❓ De onde vén o diñeiro que tes agora? E o que terás dentro de dez anos?

❓ Se che din «cobrarás 1.500 € ao mes», esperas ver 1.500 € na túa conta? Por que si ou por que non?

❓ Que impostos cres que pagas ti, con 14 anos?

MAPA DA UNIDADE

O que imos ver

- **4.1** De onde vén o diñeiro
- **4.2** A nómina: que é e como se le
- **4.3** Salario bruto e neto
- **4.4** Os impostos
- **4.5** Para que serven: o Estado do benestar

De onde vén o diñeiro

Rendas do traballo

O que se cobra por traballar.

Rendas do capital

O que rende o diñeiro ou os bens.

Transferencias

Axudas e prestacións públicas.

CLAVE

Á túa idade: paga, agasallos, premios ou un pequeno encargo familiar. **Non** se pode traballar con contrato antes dos 16.

As catro partes da nómina

PARTE	QUE DI
Cabeceira	Quen e cando
Devengos	O que se gaña: o bruto
Deducións	O que se resta
Líquido a percibir	O que se cobra: o neto

CLAVE
O líquido sempre é menor có bruto.

A nómina de Vera

Vera

Dixéronlle 1.500 € ao mes (bruto). Canto lle entra na conta?

1. **Cotizacións.** 70,50 + 24,00 + 1,50 + 2,25 = 98,25 €.
2. **Retención.** 1.500 × 2 % = 30,00 €, sobre o bruto.
3. **Líquido.** 1.500,00 − 98,25 − 30,00 = 1.371,75 €.

✔️ **As deducións suman 128,25 €, o 8,6 % do bruto. Non é diñeiro perdido: son servizos.**

Impostos directos e indirectos

Directos

- Gravan o que gañas ou tes
- Exemplo: o IRPF

VS

Indirectos

- Gravan o que gastas
- Exemplo: o IVE, que vai dentro do prezo

CLAVE

Segundo a Constitución, todos contribúen segundo a súa capacidade económica; a **progresividade** fai que quen máis gaña pague unha porcentaxe maior.

En que gasta o Estado

Gasto das administracións públicas españolas por funcións, 2024.

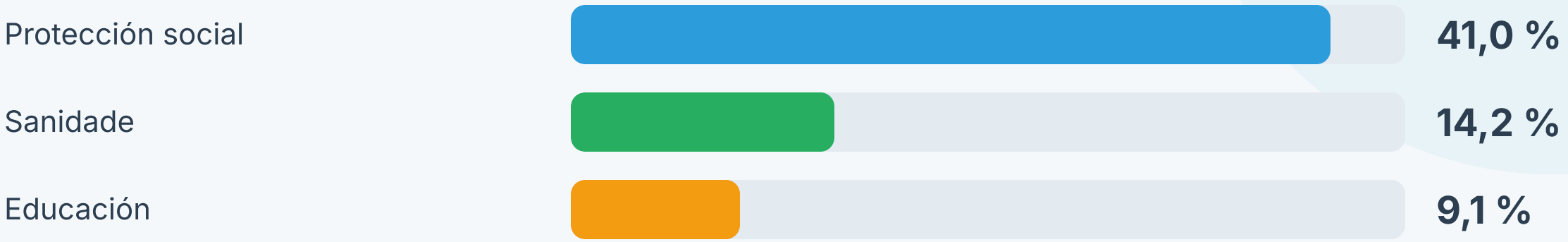

Fonte: Eurostat, gasto das administracións públicas por funcións (COFOG), actualizado o 21/10/2026 (consulta: 11/2026).

CLAVE

Os impostos e as cotizacións volven en forma de servizos.

🙋 PREGUNTA PARA A CLASE

Con 1.500 € brutos e un IRPF do 2 %, sobre que cantidade se calcula a retención?

A Sobre o neto

B Sobre o bruto

C Sobre o salario mínimo

✔️ A retención aplícase ao bruto: 1.500 × 2 % = 30,00 €, non 27,44 €.

REPASO

Ideas clave

- **Ingresos.** Traballo, capital e transferencias, á túa idade: paga e agasallos, traballo por conta allea desde os 16, excepción: espectáculos públicos autorizados.
- **A nómina.** Cabeceira, devengos, deducións e líquido, pagas extra e prorrata, bruto: os devengos, líquido: o que chega á conta.
- **Bruto e neto.** Cotizacións do traballador, retención de irpf, salario mínimo: unha referencia, cotizar dá dereito a paro e pensión.
- **Impostos.** Directos e indirectos, ive dentro do prezo, irpf: imposto directo, un rapaz de 14 anos xa paga ive.
- **Estado do benestar.** Sanidade, educación e pensións, fraude fiscal e economía somerxida, finánciase con impostos e cotizacións, gastar mellor é un debate lexítimo.

PARA REMATAR

Para pensar

1. Se che din «cobrarás 1.500 € ao mes», esperas ver 1.500 € na túa conta?
2. Que impostos cres que pagas ti con 14 anos?
3. Que servizos públicos usaches esta semana?

Agora tócache a ti!

Repasa, practica e comproba o que aprendiches.

📝 **Resumo**

✅ **Test**

👆 **Interactivos**

Libro, presentacións, resumos e tests gratuítos en **josesande.com**